

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО НЕМОВНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Умовою оволодіння іноземною мовою для професійного спілкування є вивчення студентами немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ) спеціальної галузевої лексики, на що орієнтують викладачів Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра та Програма з англійської мови для професійного спілкування. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема удосконалення існуючих та пошуку нових методик формування у майбутніх спеціалістів іншомовної лексичної компетенції, яке є фактично неможливим без цілеспрямованого розвитку їх читацької компетенції.

Під **читацькою компетенцією**, услід за Н. В. Чепелевою, розуміється система якостей особистості, інтелектуальної та операційної сфер читача, що дозволяють йому вступати у взаємодію з будь-яким твором, змінюючи залежно від цілей читання та жанру твору, стратегії сприймання та розуміння тексту, оперувати його елементами, вести діалог з ним. Формування і розвиток читацької компетенції студентів у вищій школі має діалектично суперечливий характер. З однієї сторони, успішне формування цієї компетенції стає можливим за умови регулярного читання, яке супроводжується задоволенням естетичної та пізнавальної потреб читачів-студентів. З іншої, таке читання стає реальним за умови сформованих умінь читання, які забезпечують адекватне розуміння тексту іноземною мовою.

Регулювання складності текстів здійснюється в основному за двома напрямками: 1) різні тексти з однієї теми/підтеми з неоднаковим рівнем складності та 2) два-три варіанти одного тексту, модифіковані для різних підгруп студентів. Завдання 2(А) передбачають використання текстів допрограманого рівня складності,

завдання 2(Б) — програмного рівня, а завдання 2(В) — понад програмного рівня складності.

Першим параметром, який характеризує комунікативну мету читання, є рівень розуміння інформації тексту. Регулювання цього рівня здійснюється за допомогою диференційованих завдань. Наприклад, працюючи з одним і тим самим текстом, студенти першої підгрупи повинні виконати завдання, яке потребує повного розуміння інформації тексту, а студенти другої та третьої підгрупи — тільки його основного змісту. Запитання для кожної підгрупи студентів (низький, середній, високий рівні сформованості навичок та вмій читання) готуються з урахуванням класифікації, згідно з якою виділяються три види запитань. Запитання першого кроку (*step-one questions*) сформульовані таким чином, що відповіді на них можна знайти безпосередньо в тексті. Ці запитання в основному пропонуються студентам з низьким рівнем. На запитання другого кроку (*step-two questions*) студенти можуть відповідати, пригадуючи інформацію з тексту, але не використовуючи точні слова тексту. Ці запитання в основному застосовуються для студентів з середнім і високим рівнями володіння читанням. Запитання третього кроку (*step-three questions*) активізують фонові знання студентів, текст тільки підказує зміст відповіді. Запитання останнього виду найбільш наближені до реальної комунікації. Вони призначені переважно для студентів з високим рівнем володіння читанням.

Але формування читацької компетенції відбувається лише за умови правильно відібраних англомовних автентичних фахових текстів з економіки. На цьому етапі доцільним є відбір іншомовної термінологічної лексики, яка знаходиться в межах академічної та професійної сфери діяльності економістів, узгоджується з цілями та змістом навчання студентів і забезпечує механізмом виконання комунікативних завдань, пов'язаних зі спеціалізацією. Провідну роль у цьому процесі відіграє саме викладач, який має укласти термінологічний словник-мінімум на кожному етапі (курсі) вивчення іноземної мови відповідно до спеціальності студентів-економістів. Термінологічний словник-мінімум є реальним показником спеціальної лексики, яку студенти-економісти можуть опанувати у рамках відведеного навчального часу і слугує мотиваційним стимулом для інтелектуальної й мовленнєвої активності в інтерактивній комунікації на основі прочитаного.